

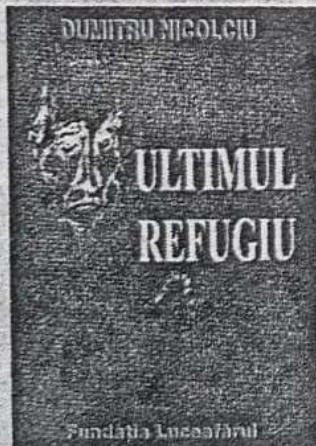
CARTEA CONFRAȚILOR

Un „perdant” –
În căutarea adevărului

Doctorul Dumitru Nicolciou este un medic-scriitor de primă mână. Prozatori și talent îi răvnesc subiectele și îi admiră stilul, scriitura sa fiind foarte modernă.

Nuvelele adunate în volumul „Vănele turbate” (Editura SEMNE, 1998) sunt numite astfel după cea mai amplă și, bate, cea mai bună dintre ele – pot purta cu îndreptățire într-o ipotetică tipologie a unor texte similare aparținând prozatorilor români consacrați. Această constatare confirmă teza „că ori ești, ori

nu ești” – dar respins ca neînscrindându-se în necesitățile... educative ale timpului. „În „Ultimul refugiu” – care dă și titlul volumului –, sunt insomniile și nopțile-zile ale unui anacronic, rălăcit într-o lume în care ceremonia minciunii a îmbrăcat hainele adevărului (...).”

tu ești scriitor și că profesia de pe urma așezării îți câștigă traiul poate fi un factor ivorizant, dar – oricât e aproape ar fi cea de om și de problematica lui – delecticizarea practică conferă implicite și ar! Și nu știu dacă, în ultima vreme, criteriul statistic (foarte mulți medici sunt și scriitori) e mai verificabil, deosebi de când pregătirea specialiștilor în știința și arta învecinării s-a îndepărtat de „umanioare”. De asemenea, se înfiră ipoteza că dacă nu

debutezi până la treizeci de ani, șansele scad după această vârstă în proporție geometrică, exemplul „Tomasi di Lampedusa” fiind de domeniul istoric.

Dumitru Nicolciou a putut apărea în volum abia după 1989, până atunci persoana ca și semnătura sa fiind indezirabile, iar subiectele – legate de universul carceral comunist – firește, inacceptabile.

Cu totul surprinzător este însă faptul că doctorul Nicolciou își încearcă pana și în poezie, la o vârstă când vibrația lirică – volens-nolens – se temperează.

Cele aproape 100 de poeme strânse în volumul **ULTIMUL REFUGIU** (Fundația Lucaefărul, 1999) își au „poveștea lor” – relatată în „Câteva precizări” ale autorului (care prefacează

minime precizări. În partea „Căinii Veacului”, a fost inserată o suită din gândurile autorului, din detenția politică a anilor 1952 și 1953, versuri din cele care au mai putut fi păstrate mental, de pe ziduri, săpun, sau dintr-o memorie cu fixație vecină alienării. Partea „Neliniști cenzurate”, nu este altceva decât volumul de versuri „Neliniști”, predat în noiembrie 1972 și înregistrat în 26 ianuarie 1973 sub nr. 80, la Editura Scri-sul Românesc din Craiova (...).”

Subiectele poemelor lui Dumitru Nicolciou poartă o puternică amprentă biografică, repetând, versificat și sublimat, viața cosmărescă din temnițele deșerte, narată deja în proze. Titlurile însele sugerează acest lucru: *Interogatoriu; Anchetă; Tigara maioresei; Versuri pe săpun; Celula 17* etc.

Secțiunea „Neliniști cenzurate” (care cuprinde și 14-sonete) sunt declarații onorante de iubire de țară și de neam (*De două mii de ani; De la Râm; Pe Olteț* etc.), reflecții autobiografice, versuri de dragoste. În sfârșit, în ultima parte a volumului, sonetul alternează, uneori, cu rondelul, abundența reflecției filosofice și transpare un erotism de inspirație voiculesciană.

La sfârșitul acestei succinte prezentări, oferim cititorilor, ca „mostră”, Sonetul XXI: „Cât ne iubim nici Dumnezeu nu știe! / E pomul vieții Tale plin de floare / ce-si coace-n el nădejdea roditoare / și-n lumea largă cu cărări schimbătoare / De ce ești plânci când lacrima

SCENA CA O LUME

REGELE ȘI CADAVRUL,
de Vlad Zografi,
DUMNEZEU BINECUVÂNTEAZĂ AMERICA,
de Petre Barbu

Piese publicate continuă să fie mai multe decât cele ce ajung pe scenă, dar discrepanțele au început să se nuanțeze, chiar dacă nu vor dispărea de tot.

Doi tineri regiști, Andreea Vulpe, pe scena Naționalului bucureștean, și Atila Vizauer, la Theatrum mundi, au realizat noi premiere absolute cu lucrări incitante, interesante, cu ironie și metafore amuzant-onirice în *Regele și cadavrul*, de Vlad Zografi și cu amara meditație a lui Petre Barbu din *Dumnezeu binecuvântează America*.

Cu toate că piesele sunt diferite, personalitatea autorilor fiind puternică și bine definită: Vlad Zografi – cu izbucniri pasionale și sarcasm, Petre Barbu – cu amărăciune și introspecții, ele au ceva comun. Sunt în primul rând concluziile unor autori tineri, afirmați în ultimul deceniu, legate de experiența acută, scrise cu luciditate și o profundă tristețe, acoperită cu ironie și malițiozitate de către Vlad Zografi, cu reală durere de către Petre Barbu. Cele două lucrări oscilează între metafora declarată și faptul de viață trăit cu adevăr, pasiune și angajare totală.

Eroul lui Vlad Zografi – Regele sau Albert, depinde de situație – este un scriitor agasat de viața cotidiană, dornic să evadeze într-un univers al basmelor, al legendelor, al viselor sau brahmani, indieni și bufoni. Andreea Vulpe a lăsat scena sălii Amfiteatrului goală, aducând în schimb în fiecare nou tablou o paletă cromatică bizară, pitorească, un autentic caleidoscop de vis și coșmar, de legende și realitate. Oana Botez, semnatara scenografiei, a înțeles perfect funcția dramatică a unui decor în mișcare și permanentă metamorfoză, realizând cele mai ciudate și inedite combinații de linii și culori. Actorii, în frunte cu Dragoș Stamate – Regele, joacă fiecare mai multe roluri. Până și Marius Bodochi, Cadavrul cărat de rege după el, amintirile sau conștiința

lui se transformă în hot sau în cerșetor. La fel și Marius Gălea, care este și Ministru, și Profesor, și Prieten sau Brahman. Mircea Anca, la rândul său, joacă o întreagă galerie de personaje, cu ironie și exactitate. Interpretele își schimbă și ele identitatea. Mă opresc în mod special la Tatiana Constantin, capabilă să fie năstrușnic de amuzantă în Bufon, dar și cochetă sau calină, caldă sau cinică în rolurile feminine. Distribuția este completată și întregită de Aimée Iacobescu, Gillola Brăileanu, Vlad

Scenă din „Regele și cadavrul”

Ivanov și Silviu Biris, fiind dificil de precizat cine are aportul cel mai serios într-un spectacol dominat de grupuri și metamorfoze.

Din montare face parte organică și muzică. Formația „Vama Veche” cu Liviu Mănescu, Traian Bălanescu și Răzvan Lupu, nu acompaniază acțiunea, ci aparține organic acesteia. Ei formează chiar orchestra Regelui, participând la toate evenimentele și cățătorile fantastice prin universuri indiene, la toate fugile eroului din realitatea imediată.

Premiere absolute la Național
și la Theatrum mundi:Ion Bechet, Raluca Penu
și Irina Scutariu în „Dumnezeu
binecuvântează America”

Tot o fugă este și cea propusă de Petre Barbu în *Dumnezeu binecuvântează America*. Viziunea aspră, nemiloasă asupra existenței noastre de azi, formulată de prozatorul devenit și un excelent dramaturg, s-a întâlnit cu aceea la fel de lucidă și dură a lui Atila Vizauer. Cu toate că acest interesant și curajos regiști lucrează în ultimul timp mai mult la

teatrul radiofonic, stilul afirmat de el încă din perioada studenției, confirmat de un tuburător *Tango* de Sławomir Wrozek, se definește prin culori și tonuri de o cruzime și un realism nemilos și agresiv. Pasiunea sa pentru nuanțe gri-cenușii a fost respectată de scenograful Mihai Pastramagi, realizatorul unui decor sobru, esențializat până la ultima limită, sugerând mai ales sărăcia spirituală a eroilor. Pentru că aceasta este condiția familiei Ilie și Domnica Hermeneanu, interpretați cu profesionalism de Viorel Păunescu și Silvia Codreanu. Chiar dacă ei par a avea și capacitatea de a dori să se ridice mai sus, aceasta este sugrumată de micimea idealurilor lor și poate și de... remușcări de conștiință. Spre deosebire de ei, sunt tinerii Medeea Marinescu în Luiza, cu înaripări tineresti, și Ion Bechet în Vladimir, cu o anume energie datorată vârstei, dar și cu premoniții stingerii și disperției lor.

Ei se gândesc la evadarea concretă, reală în America, dar Petre Barbu nu crede în realizarea acesteia sau în „paradisul” dorit cu ardore; America adevărată fiind normală, deschisă celor puternici, și nu rataților.

Universul uman este completat și de celelalte personaje, jucate cu fină înțelegere a psihologiei și deosebi a dezamăgiriilor. Raluca Penu dă viață

Pușei, o femeie singură, stranie, care are grijă de morminte și crede că cei ce se odihnesc acolo au grijă de ea. Dan Tudor, în Dan Dugan, încearcă și rezolvă pariu făcut cu ei insoși și cu spectacolul să dea viață unui om ce nu cunoaște scrupulele, în timp ce Vasile Toma, cu bonomia lui, îl creează cu emoție pe Remus, un om fără prieteni și fără nici o înțelegere din partea celor din jur. Octavian Jighirgiu, în Boby, afișează ostentativ certitudinea unei vedete „trăznel”, cu succes, dar și cu neliniști ascunse bine în fundul sufletului, în timp ce Irina Scutariu, în Cristina, caută la rândul ei să fie vie și adevărată într-un personaj, aparent fără complicații, dar și cu contradicții nebănuite.

Sorin Romanescu a compus linii melodice la fel de lucide și aspre ca și viziunea regională a lui Atila Vizauer. Prezent pe afiș este și Florin Fieroiu, semnatul „mișcării scenice”, din ce în ce mai activ în teatrul dramatic pe care-l înțelege perfect, știind să dea expresivitate gesturilor și grupurilor.

Un spectacol „incomod”, agresiv, fără evadări în atmosfera „pastorală” sau în universul sentimentelor, cu o neiertătoare luciditate față de slăbiciunile noastre, luciditatea lui Petre Barbu, asociată cu cea a lui Atila Vizauer...

Ileana BERLOGEA